

Nyköping 2021-03-17

Till statssekreterare Emil Högberg

Näringsdepartementet

Det har gått drygt ett kvartal sedan vi näringslivschefer i Sörmlands nio kommuner kontaktade Näringsdepartementet med anledning av den akuta kris för vissa näringar som vi nu ser effekterna av i våra kommuner. Då försökte vi tydliggöra de lokala effekterna av vissa branschers utsatta situation till följd av pandemin. Detta för att ge departementet ett aktuellt faktaunderlag baserat på det vi ser i vår vardag och hör från företagen. Ett underlag vi hoppades skulle bidra till att rikta särskilda stödåtgärder till dem som är mest utsatta just nu.

Nu gör vi ett nytt försök att nå fram med vår information eftersom vi är ännu mer bekymrade och oroade över läget och ännu inte sett insatser som löser den påtagliga likviditetsbristen i utsatta branscher. De signaler vi får är att väldigt många företags uthållighet inom framför allt besöksnäring, handel, hälso-, kulturella- och kreativa näringar befinner sig inom ett läge bortom akut.

Varför, med alla de stöd som riktats till näringslivet?

- Många väntar på utlovade stöd som ännu inte har utbetalats, vissa stöd går ännu inte ens att söka.
- Många har därmed hamnat på obestånd på grund av likviditetsbrist när utbetalningar av stöd dröjer och riskerar därmed att inte kunna söka nya stöd eller lån - absurt men ett faktum när olika stöd- och handläggningsprocesser inte synkroniserats.
- De stöd som varit möjliga att söka har inte varit tillräckliga i förhållande till effekten av vad restriktionerna inneburit för just deras branscher.

Pandemin har slagit väldigt olika i näringslivet och vi talar nu om de mest utsatta. Dessa branscher får ta smällen på grund av att de verkar i "fel" bransch. Det vill säga, de får bära effekterna av läget, av beslut och försenad handläggning. Att en servering i en galleria inte får ta emot mer än en gäst vid sittande bord är i praktiken ett näringsförbud! Och de förväntas fortfarande driva företaget. De ska alltså bära det ekonomiska ansvaret för situationen i landet utan att få riktade stödåtgärder. Från vår horisont som näringslivschefer hade det varit mer renhårigt att förbjuda servering helt och istället ge näringsidkaren ett fullgott stöd. Samtidigt kan konstateras att den ekonomiska återhämtningen generellt prognostiseras ske snabbare än förväntat och stora delar av näringslivet går bra. Motorn i vår ekonomi rullar alltså på. Detta är mycket viktigt och glädjande, men innebär också att vår önskan om särskilt stöd till de mest utsatta känns ännu mer rimlig!

De branscher som är hårdast drabbade har de här problemen:

- De har redan hamnat så långt efter att de nya stöden inte är tillräckliga
- Många har hamnat i kläm i regelverken (nystartade, äger sin egen fastighet osv),
- De ständiga ändringarna gör det omöjligt för dem att ta kvalificerade beslut
- Ansökningsförfaranden är för administrativt tunga och dyra
- Ansökningsförfarande, hantering och utbetalning går för långsamt

De risker och konsekvenser vi ser i Sörmland är sannolikt inte unika. Arbetslösheten har ökat kraftigt eftersom företag i utsatta branscher sagt upp personal. Om företagen går i konkurs sker inte återanställning omedelbart på det sätt som skulle kunna göras om de är startklara, när pandemin väl bedarrat. Nu när vi är nära målnöret och förhoppningsvis ” i början av slutet” av pandemin, när staten betalat ut stora stödbelopp och företagare belånat sig upp över öronen, är det vår önskan att konkreta och likviditetsstärkande åtgärder genomförs som kan rädda dem från den ”tipping point” vi tydligt ser komma. Utan ytterligare åtgärder nu är vår prognos att en stor del av våra företag inom nämnda sektorer inte klarar den här sista perioden. Stödsystemen fungerar inte för dem som mest behöver dem, vilket vi försöker larma om.

Vi föreslår konkreta åtgärder som exempelvis:

- Våga särbehandla de branscher som är särskilt utsatta
- Låt utpekade branscher slippa moms under viss period (sker utan att ansökan krävs, till exempel i samband med redovisning)
- Låt utpekade branscher slippa arbetsgivaravgift under viss period (sker utan att ansökan krävs, till exempel i samband med redovisning)
- Betala omgående ut halva det ansökta stödbeloppet till dessa branscher för att skapa förbättrad likviditet under handläggningstiden, eventuell avräkning för fel sker i efterhand – ta intryck av Skattemyndighetens synsätt på myndighetsutövande och handläggning
- Ta hänsyn till om företaget väntar på stödutbetalning när kreditvärdighet/ obeståndskontroll sker vid handläggning av stöd
- Använd pandemilagen på riktigt och stäng vissa verksamheter helt – MEN - ge då också verksamheterna ett skäligt stöd så att de kan övervintra.

Besöksnäringen är mycket viktig för kommunerna eftersom den erbjuder många instegsjobb. Det minskar arbetslösheten hos unga och personer som annars står längre från arbetsmarknaden. Glöm inte att besöksnäringen i grunden är en växande exportnäring som bidrar med friska pengar in i den svenska ekonomin. Om inte denna näring får tillräckligt stöd nu blir de negativa effekterna kraftigt förlängda. Kommunerna kommer att möta ökad arbetslöshet och minskade skatteintäkter, ökad segregation och mindre trygga och attraktiva miljöer. Det kommer att ta lång tid att bygga upp näringarna igen vilket kan betyda att delar av det långsiktiga arbete som pågår i samtliga våra kommuner riskerar att gå förlorat.

Vi är rädda om våra skickliga entreprenörer – de växer inte på träd!

Vi stödjer till fullo arbetet mot smittspridningen och vi har inte full insikt i allt som planeras eller vilka kostnader våra förslag innebär. Vi vill bara peka på en mycket stor risk som landet, samhällen, företag och människor står inför om inte stöden kan riktas och kompletteras mot dem som är särskilt utsatta nu och dubbelt utsatta i en förlängning.

Vi vill gärna diskutera situationen med er och presentera konkreta case och situationer som kan göra effekterna för företagen mer tydliga. Men framför allt vill se handlingskraft.

Vi är mitt i en kris och vi tycker att vi som land måste hjälpas åt på alla sätt vi kan, använd oss näringslivschefer i landet - vi känner företagen och står till ert förfogande!

Vänligen

Näringslivscheferna i Sörmland

Maria Karlsson, Nyköping

Jonas Ivervall, Trosa

Stefan Toll, Katrineholm

Anna Sandklef, Gnesta

Niklas Edmark, Eskilstuna

Johan Scherlin, Oxelösund

Mikael Larsson, Flen

Emma Hjelm, Strängnäs

Susanna Samuelsson, Vingåker